

Verlof, overplaatsing en ontslag bij gedwongen opname op grond van overgangsrecht Wet Bopz

Deze informatie is alleen van toepassing in situaties die vallen onder het overgangsrecht Wet Bopz. Zie hiervoor: www.dwangindezorg.nl/overgangsrecht.

De hier besproken verlof- en ontslagregelingen hebben uitsluitend betrekking op gedwongen opnames op grond van de Wet Bopz. Deze regelingen blijven in 2020 geldig tot de gedwongen opname op grond van de Bopz afloopt of is omgezet naar opname vanuit de nieuwe wetgeving.

Verlof bij een onvrijwillige opname op grond van de Wet Bopz

Verlof wil zeggen dat de cliënt de instelling tijdelijk verlaat. Bijvoorbeeld voor een weekend of voor een langere vakantie.

Wie beslist over verlof tijdens een gedwongen opname?

De Bopz-arts beslist of de cliënt met verlof mag. Hij geeft de cliënt een schriftelijke verklaring wanneer en hoe lang hij met verlof mag. Er zijn twee soorten verlof mogelijk: kort verlof en lang verlof.

De Bopz-arts is:

- De geneesheer-directeur van een GGZ-instelling.
- Een arts VG in een instelling voor mensen met een verstandelijke beperking.
- Een specialist ouderengeneeskundige in een verpleeghuis.

Kort verlof

- Kort verlof duurt maximaal 60 uur per keer (2,5 dag achter elkaar).
- Kort verlof mag zo vaak als de behandelaar het verantwoord vindt. De behandelaar kan bijvoorbeeld toestemming geven om elke dag een paar uur weg te gaan.

Lang verlof

- Lang verlof duurt langer dan 60 uur achter elkaar, en maximaal 2 weken per keer.
- De cliënt krijgt maximaal 2 keer per jaar lang verlof. In die 2 weken kan de cliënt bijvoorbeeld op vakantie gaan.
- Ook lang verlof krijgt de cliënt alleen als de behandelaar het verantwoord vindt.

Soms mag de cliënt alleen met verlof als hij zich aan bepaalde voorwaarden houdt. Bijvoorbeeld dat hij elke dag zijn medicijnen inneemt.

Kan verlof ingetrokken worden?

Het kan zijn dat de behandelaar de cliënt vraagt om eerder terug te komen van verlof. Bijvoorbeeld omdat er een bepaalde therapie wordt gegeven die belangrijk voor hem is.

Tijdens een gedwongen opname kan de geneesheer-directeur het verlof intrekken als er naar zijn mening gevaar ontstaat. Bijvoorbeeld als de cliënt zonder toestemming met de medicatie stopt.

De cliënt krijgt dan binnen 4 dagen een schriftelijke verklaring waarop staat waarom het verlof is ingetrokken. De geneesheer-directeur mag het verlof niet zomaar intrekken. Hij moet eerst goed informeren hoe het met de cliënt gaat.

Terug naar de instelling

Als de cliënt hoort dat zijn verlof is ingetrokken, moet hij zelf terug gaan naar de instelling. Doet hij dat niet, dan kan de instelling de politie vragen om hem op te halen. Die doet dat samen met één of meer verpleegkundigen.

Bezwaar tegen het intrekken van verlof

Is de cliënt het niet eens met de intrekking van het verlof? Dan kan hij dat voorleggen aan de rechter. Zijn advocaat kan daarbij helpen. De bijstand van de advocaat is gratis.

Overplaatsing bij een onvrijwillige opname op grond van de Wet Bopz

Bij een overplaatsing verhuist de cliënt naar een andere afdeling of een andere instelling. Dat kan op eigen initiatief, maar ook op dat van de behandelaar.

Wil de cliënt zelf overgeplaatst worden?

Wanneer de cliënt een overplaatsing naar een andere afdeling of instelling wil, dan kan hij dat met zijn behandelaar bespreken. Hij zal bekijken of dit mogelijk is.

Een overplaatsing kan alleen als de nieuwe afdeling / instelling de zorg biedt die hij nodig heeft en waar hij volgens de indicatie recht op heeft.

Moet de behandelaar meewerken aan een overplaatsing?

De behandelaar kan weigeren om mee te werken aan een overplaatsing. Bijvoorbeeld als hij vindt dat de andere afdeling/instelling niet de juiste zorg biedt. Of als er daar een wachtlijst is.

De cliënt kan eventueel om een second opinion vragen als de behandelaar niet mee wil werken. Een andere behandelaar onderzoekt dan of hij overgeplaatst kan worden.

De cliënt kan ook een formeel overplaatsingsverzoek indienen bij de geneesheer-directeur als zijn eigen behandelaar niet meewerkt.

Wil de behandelaar een cliënt overplaatsen?

Een behandelaar kan een overplaatsing voorstellen als de cliënt op een andere plekbeter behandeld kan worden. De cliënt heeft recht op een goede uitleg over de reden van de overplaatsing.

Kan de cliënt een overplaatsing weigeren?

Bij een gedwongen opname is het lastig om te weigeren. De behandelaar kan de cliënt bijvoorbeeld naar een gesloten afdeling laten brengen als er gevaar is dat hij anders uit de instelling vertrekt.

Klacht over een overplaatsing

Klachten in verband met een overplaatsing kunnen het beste besproken worden met de behandelaar. De cliënt kan ook een formele klacht indienen.

Ontslag bij een onvrijwillige opname op grond van de Wet Bopz

Bij een gedwongen opname kan de cliënt niet zelf bepalen wanneer hij uit de instelling vertrekt. Daarvoor moet de Bopz-arts van de instelling toestemming geven.

Bopz-arts

De Bopz-arts is:

- De geneesheer-directeur van een GGZ-instelling.
- Een arts VG in een instelling voor mensen met een verstandelijke beperking.
- Een specialist ouderengeneeskundige in een verpleeghuis.

Wie kan ontslag aanvragen?

Deze mensen kunnen om ontslag verzoeken:

- de cliënt zelf;
- de echtgenoot;
- de ouders als zij gezag hebben over de cliënt;
- iedere meerderjarige bloedverwant in de rechte lijn, niet zijnde een ouder, en in de zijlijn tot en met de tweede graad;
- de voogd, de curator of de mentor van de betrokkene;
- de officier van justitie;
- de advocaat van de cliënt.

Hoe kan ontslag worden aangevraagd?

Personen die gerechtigd zijn om een verzoek tot ontslag in te dienen, kunnen een brief schrijven aan de Bopz-arts waarin staat waarom ontslag mogelijk is.

De schrijver kan hierin ook aangeven of hij de inbewaringstelling (ibs) of de rechterlijke machtiging (rm) helemaal wil stoppen, of dat er voorwaarden verbonden moeten worden aan het ontslag (bijvoorbeeld over inname van medicijnen).

Beslissing van de Bopz-arts

De Bopz-arts moet binnen twee weken op de brief reageren. Hij laat weten of hij de ibs of rm opheft of laat bestaan, en of de cliënt met (voorwaardelijk) ontslag mag.

Reageert de Bopz-arts niet binnen twee weken of wil hij de ibs of rm niet opheffen? Dan kan degene die het ontslagverzoek doet een verzoek naar de officier van justitie sturen. Een advocaat kan daarbij helpen.

Wat doet de officier van justitie?

De officier van justitie beslist of hij het ontslagverzoek doorstuurt naar de rechter.

Soms doet hij dat niet, bijvoorbeeld als de cliënt de afgelopen vier maanden al eenzelfde verzoek heeft gestuurd, terwijl er niks in zijn situatie is veranderd. Als de officier het verzoek van de cliënt niet doorstuurt naar de rechter, krijgt de cliënt geen ontslag.

Beslissing van de rechter

Als de officier van justitie het verzoek doorstuurt naar de rechter, heeft de rechter maximaal drie weken de tijd om een beslissing te nemen.